

OVERWEGING: HET EINDE NADERT...

DATUM : 17 november 2019

VOORGANGER: René Dinklo

EERSTE LEZING : Maleachi 3, 19 – 20

EVANGELIE: Lucas 21, 5 – 19

Overweging

Zusters en broeders, beste mensen,

Bij tijd en wijle horen we berichten over mensen die een sekte vormen en het einde van de wereld verwachten. Misschien was dat bijvoorbeeld het geval bij de vader met zijn kinderen in Ruinerwold die afgeschermd leefden en onlangs in de publiciteit kwamen. Dergelijke opvattingen zijn bepaald geen uitzondering. Vele eerste christenen in de eerste eeuw verkeerden ook in de veronderstelling dat deze, onze, wereld spoedig ten onder zou gaan en Christus zou wederkeren.

De verwachting van de einde van de tijden beperkt zich niet alleen tot een groep mensen die hun wortels hadden of hebben in de christelijke traditie. Het komt in vele godsdiensten voor. Maar ook anderszins.

Ik roep bijvoorbeeld in herinnering dat een paar jaar geleden mensen dachten dat het einde genaderd was omdat de Maya-kalender niet meer verder doortelde. En vele mensen hebben geprobeerd het einde te voorspellen op basis van de geschriften van Nostradamus.

Het is nog niet zolang geleden dat vele mensen serieus angstig waren voor een allesvernietigende atoomoorlog. Niet geheel onbegrijpelijk, want het is wel een mogelijkheid. Maar nu is er vooral de angst dat door onverantwoord omgaan van de mens met de natuur, met een aanzienlijke klimaatverandering tot gevolg, wijzelf het einde van onze mensenwereld in de hand werken.

Ik kan niet anders dan de conclusie trekken dat het bij het eigene van de mens hoort om een zeker bewustzijn en soms ook ongerustheid te hebben dat onze wereld eindig is. De mens is er zich immers van bewust dat al het stoffelijke een begin en een einde heeft.

Die ongerustheid van het einde kan ook een psychologische zin verstaan worden. Een mensenleven is immers een aaneenschakeling van hoogte- en dieptepunten waarbij de ene mens meer hoogte- en /of diepte punten kent dan de ander of dat bij de ene mens de hoogte- en dieptepunten meer afgevlakt zijn dan bij de ander.

Je kunt ervaren dat je best wel gelukkig bent omdat bijvoorbeeld je een fijne liefdevolle partner hebt en de kinderen hun weg hebben gevonden, maar ongeluk, het noodlot. Het kan zomaar op je pad komen. Al deze gedachten passen goed in dit jaargetijde waarbij het steeds donkerder en kouder wordt.

Wat hebben de schriftlezingen van vandaag ons te bieden bij al die constatering die ik gemaakt heb?

In de eerste lezing spreekt de profeet Maleachi namens God. Hij spreekt in een tijd van chaos en onrecht. Het volk van Israël en zijn priesters belazeren God en misbruiken zijn Naam. Het is de weg die naar het einde voert. De enige remedie daartegen is terug te keren tot God, want dan zul je gezegend zijn. Als je God dient, dat wil zeggen leeft volgens de weg die God ons gewezen heeft, dan is het leven goed.

De lezing begint onheilspellend met ‘Die dag zal zeker komen...’ als een verwijzing naar de dag van het grote oordeel dat ergens in de toekomst plaats gaat vinden. Ik denk echter niet dat verwezen wordt naar een bepaalde toekomstige datum waarop de hele wereld geoordeeld wordt. Ik denk wel dat het verwijst naar ons eigen moment van bekering en dat is de bewustwording dat een goed leven ons gegeven wordt indien we ons goed verhouden tot God. En het is niet één moment van bekering, maar ons leven kent vele momenten van bekering. Heel specifiek in deze lezing gaat het om een oproep tot een collectief bekeringsmoment van het volk van Israël.

In het evangelieverhaal vinden vele verwijzingen plaats naar wat heeft plaatsgevonden vooral in de tijd tussen de kruisdood van Jezus en het te boek stellen van dit evangelieverhaal. De Joodse tempel in Jeruzalem was verwoest, het was een tijd van strijd en oorlog, onheilspofeten stonden op en de eerste christenen werden vervolgd. Het ligt heel erg voor de hand om je leven volkomen te laten bepalen door al die onheilspellende gebeurtenissen die zich om je heen voltrekken. Maar Jezus is in zijn boodschap heel duidelijk: laat je daardoor niet volledig bepalen. Die dingen gebeuren, maar het is niet meteen het einde.

Hoe zou je dat kunnen verstaan?

Ik stel me het volgende voor.

Je bent een vluchteling en je woont al jaren in een vluchtelingenkamp. Het leven daar is eigenlijk niet meer dan overleven. Je kunt niet meer terug naar waar je vandaan gekomen bent, maar je weet ook niet wanneer je uit het kamp weg kunt en of je nog uit het kamp weg kunt om een beter leven op te kunnen bouwen. Als je leven dan volledig samenvalt met die ellendige situatie waarin je verkeert, hoe kun je het dan nog uithouden?

Jezus zegt onomwonden: ‘Red je leven door standvastigheid!’

Het gaat mis als we het woord ‘leven’ dat Jezus hier gebruikt puur verstaan in biologische zin. Die vluchteling mag reëel hopen op een kans dat hij een keer kan vertrekken om elders een bestaan op te bouwen, maar de oproep van Jezus: ‘Red je leven door standvastigheid!’ kan ook gelden voor een terminaal zieke patiënt waarbij een spoedige dood onafwendbaar is.

‘Red je leven door standvastigheid’ is feitelijk een oproep om je leven in te richten, op koers te zetten en te houden naar de zaken die er uiteindelijk toe doen: namelijk evenbeeld te zijn van Gods liefde. Door voorbeeldig te leven in het goed zijn, het liefdevol zijn, draagt ons leven hoe dan ook vrucht. Dat wat er uiteindelijk toe doet, Gods liefde, halen we dichterbij door te hopen, te verlangen, actief te verwachten. Dat is hetgeen wat onze levenshouding in het hier en nu mag bepalen, hoe ellendig je eigen situatie ook mag zijn. En zo wordt het einde dat nadert, omgebogen tot een nieuw begin dat komt.

Amen.